

References

1. The state statistics service of Ukraine. : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Carp Would. What is at the source of the crisis of the construction industry in Ukraine. B. Carp. : <http://log.liga.net/user/budexpert/article/3213.aspx>
3. The Kuybida Century, the Lessons of the crisis and a renewed vision of construction. Zerkalo Nedeli, No. 3 of January 30, 2010 : <http://minregionbud.gov.ua>.
4. To start the project, the developer shall at its own expense. : <http://100realty.ua/news/22449>
5. Biba V.V., Gatash V.S. The state and prospects of development of the construction industry of Ukraine // Sat. Sciences. work (industry engineering, construction). - Poltava : Poltto 2013. - Vol.4(39). Volume 2 - C.3 -9.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Єрмакова Ольга Валеріївна, аспірант кафедри менеджменту в будівництві, Київський національний університет будівництва і архітектури
м. Київ, проспект Повітрофлотський, 31
e-mail: olga-422@yandex.ru

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Єрмакова Ольга Валерьевна, аспірант кафедри менеджменту в будівництві, Київський національний університет будівництва і архітектури
г. Киев, проспект Воздухофлотский, 31
e-mail: olga-422@yandex.ru

DATA ABOUT THE AUTHOR

Ermakova Olga Valerievna, postgraduate student of the Department of management in construction, Kyiv national University of construction and architecture
Kiev, Prospekt Povitroflotskyi 31
e-mail: olga-422@yandex.ru

УДК 69.003

**БАЗОВІ ЕЛЕМЕНТИ КОНЦЕПЦІЇ ТА МОДЕЛІ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА
В РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-БУДІВЕЛЬНИХ ПРОЄКТІВ: ЗМІНА ПАРАДИГМИ УПРАВЛІННЯ
ТА ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ**

Іщенко Т.М.

Предметом дослідження є базові елементи концепції та моделі державно-приватного партнерства в реалізації інвестиційно-будівельних проєктів.

Метою статті є розгляд можливих комунікацій між партнерами з державного та приватного секторів, що забезпечить ефективну реалізацію проєктів ДПП.

Результати роботи: здійснено узагальнену класифікацію економічного явища «державно-приватне партнерство», проведено міжконтинентальний аналіз застосування державно-приватного партнерства в світі, проаналізовано секторальну структуру проєктів ДПП в Європі. З огляду на міжнародну та наукову класифікацію та відповідно до законодавства України моделі державно-приватного партнерства та типи контрактів ДПП систематизовано за критеріальними ознаками. Визначено правове становище приватного партнера в рамках державного регулювання ДПП в Україні. Наведено основні сектори контролю з боку держави за діяльністю приватних компаній (будівельних організацій) у проєктах ДПП. Як наслідок важливим аспектом ідеального державно-приватного партнерства має бути розвинена комунікація між партнерами з державного та приватного секторів.

Галузь застосування результатів: результати дослідження можуть застосовуватися в практичній економічній та управлінській діяльності підприємств.

Висновки: реалізація проєктів ДПП повинна базуватися на ідеології інформаційної підтримки життєвого циклу проєкту на всіх його стадіях, базуватися на використанні єдиного інформаційного простору (інтегрованого інформаційного середовища), що забезпечить одноманітні способи взаємодії всіх учасників проєкту. Система електронного обміну даними та спільного використання даних всіма партнерами має стати запорукою ефективної реалізації проєктів ДПП.

***Ключові слова:** державно-приватне партнерство, договір ДПП, бюджетний контроль.*

**БАЗОВЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ КОНЦЕПЦИИ И МОДЕЛИ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА
В РЕАЛИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННО-СТРОИТЕЛЬНЫХ ПРОЕКТОВ: ИЗМЕНЕНИЕ ПАРАДИГМЫ
УПРАВЛЕНИЯ И ИННОВАЦИОННЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ БИЗНЕСА**

Іщенко Т.М.

Предметом исследования являются базовые элементы концепции и модели государственно-частного партнерства в реализации инвестиционно-строительных проектов.

Целью статьи является рассмотрение возможных коммуникаций между партнерами из государственного и частного секторов, что обеспечит эффективную реализацию проектов ГЧП.

Результаты работы: обобщено классификацию экономического явления «государственно-частное партнерство», проведено межконтинентальный анализ применения государственно-частного партнерства в мире, проанализировано секторальную структуру проектов ГЧП в Европе. Учитывая международную и научную классификацию и согласно законодательства Украины модели государственно-частного партнерства и типы контрактов ГЧП систематизированы по критериальным признакам. Определено правовое положение частного партнера в рамках государственного регулирования ГЧП в Украине. Приведены основные секторы контроля со стороны государства за деятельностью частных компаний (строительных организаций) в проектах ГЧП. Как следствие важным аспектом

идеального государственно-частного партнерства должно стать развитие коммуникаций между партнерами из государственного и частного секторов.

Область применения результатов: результаты исследования могут применяться в практической экономической и управленческой деятельности предприятий.

Выводы: реализация проектов ГЧП должна базироваться на идеологии информационной поддержки жизненного цикла проекта на всех его стадиях, базироваться на использовании единого информационного пространства (интегрированной информационной среды), что обеспечит однообразные способы взаимодействия всех участников проекта. Система электронного обмена данными и совместного использования данных всеми партнерами должна стать залогом эффективной реализации проектов ГЧП.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, договор ГЧП, бюджетный контроль.

BASIC ELEMENTS OF CONCEPTS AND MODELS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN INVESTMENT AND CONSTRUCTION PROJECTS: CHANGING THE PARADIGM OF MANAGEMENT AND INNOVATIVE SOLUTIONS FOR BUSINESS

Ishchenko T.M.

The subjects of research are the basic elements of the concept and models of public-private partnership in the implementation of investment and construction projects.

The aim of the article is the consideration of possible communications between partners from the public and private sectors, that will ensure the effective implementation of PPP projects.

Results work: implemented the generalized classification of economic phenomena "public-private partnership", held the Intercontinental analysis of the use of public-private partnership in the world, analyzed the sectoral structure of PPP projects in Europe. Given the international and scientific classification and according to the legislation of Ukraine models of public-private partnerships and the types of PPP contracts classified by criterial features. Defined the legal status of the private partner in the framework of state regulation of PPP in Ukraine. The main sectors of control by the state over the activities of private firms (construction companies) in PPP projects. As a consequence, an important aspect of an ideal public-private partnership must be good communication between partners from the public and private sectors.

Field of application of results: the results of the study can be applied to practical economic and managerial activities of the enterprises.

Conclusions: implementation of PPP projects should be based on the ideology of information support of the project life cycle at all stages, based on the use of a single information space (integrated information environment) that will provide the monotonous ways of interaction between all participants of the project. The system of electronic data exchange and data sharing by all partners will ensure the effective implementation of PPP projects.

Key words: public private partnership, public private partnership agreement, budgetary control.

Постановка проблеми. Державно-приватне партнерство у світовій практиці розуміється двояко. По-перше, як система відносин держави і бізнесу, яка широко використовується як інструмент національного, міжнародного, регіонального, міського, муніципального, економічного і соціального розвитку. По-друге, як конкретні проекти, реалізовані спільно державними органами і приватними компаніями на об'єктах державної та муніципальної власності. При організації цієї бізнес-моделі необхідно правильно розподілити сфери дії держави і бізнесу. Як правило, в проектах ДПП держсектор приймає на себе встановлення параметрів і стандартів для об'єктів інфраструктури та сфери послуг. Приватний сектор бере на себе, наприклад, зобов'язання з розробки, будівництва, фінансування об'єкта та управління ним відповідно до стандартів і параметрів, приймає на себе зобов'язання з дотримання відповідних вимог при наданні послуг. Натомість приватний сектор отримує від держави або від споживачів оплату, розмір якої залежить від досягнутих результатів. При організації цієї моделі вельми важливим представляється встановлення стандартів і параметрів. Державно-приватне партнерство без нормативів і стандартів буде вестися до корупції і зловживань [3, С.53].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підкреслюючи актуальність державно-приватного партнерства в реалізації інвестиційно-будівельних проектів, серед вітчизняних вчених слід відзначити праці авторами яких є: О.В. Дикий, який визначив сучасний механізм реалізації державно-приватного партнерства в будівництві шляхом утворення мультиагентних інвестиційних організацій; М.Ю. Авксентьев, який дослідив ДПП як сучасний механізм залучення інвестицій в інфраструктурні галузі України; І.В. Запатріна проводить аналіз розвитку державної підтримки публічно-приватного партнерства в Україні; Ю.М. Манцевич досліджує державну підтримку житлових програм в Україні; І.А. Брайловський окреслює інтереси і вигоди приватного сектора в ДПП та ін. Аналіз наукових праць з питань державно-приватного партнерства дає підстави стверджувати, що питання аналізу можливих комунікацій між партнерами з державного та приватного секторів, що забезпечить ефективну реалізацію проектів ДПП та належний контроль, досліджувалися лише частково.

Метою статті є розгляд можливих комунікацій між партнерами з державного та приватного секторів, що забезпечить ефективну реалізацію проектів ДПП.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед вітчизняних та зарубіжних вчених, які присвятили свої дослідження проблемам державно-приватного партнерства більшість науковців схильні до думки, що це взаємовигідна співпраця держави, бізнесу, суспільства на договірній контрактній основі оформленій на певний строк. Узагальнену класифікацію економічного явища «державно-приватне партнерство» подано в табл.1.

Здійснивши міжконтинентальний аналіз застосування державно-приватного партнерства можна зробити висновок, що в різних країнах світу існують свої дефініції державно-приватного партнерства, де підходи до розуміння його сутності й форм варіюють від найширшого, коли ДПП ототожують із будь-якою взаємодією держави та бізнесу, до вузького, коли його зводять до кількох конкретних чітко регламентованих форм такої взаємодії.

Так в Австралії під державно-приватним партнерством мається на увазі договір органу публічної влади з приватним партнером, виконання якого здійснюється, головним чином, у вигляді консорціуму, утвореного навколо спеціалізованої компанії. Спеціалізована компанія бере на себе зобов'язання щодо здійснення проектування і будівництва об'єкта нової інфраструктури та / або бере існуючі активи в довгострокову оренду або вступає у відносини їх в концесійні правовідносини, а також укладає довгострокові контракти на експлуатацію та управління інфраструктурними об'єктами. [11, с. 8].

Концептуальне державно-приватне партнерство в Австрії розглядається як один із способів залучення позабюджетних фінансових джерел для забезпечення і розвитку державної інфраструктури і надання державних послуг. Ряд потенційних переваг державно-приватного партнерства (розподіл ризиків між державним і приватним партнерами, ефективніша реалізація проектів) спостерігається більше в державах з розвиненішим ринком державно-приватного партнерства і відповідним законодавством, в Австрії ж застосовується декілька спрощеніший підхід [5, С.11]. В основному, органи державної влади

Австрії зацікавлені в залученні приватного сектора до співпраці у вигляді державно-приватних партнерств у зв'язку з економічними і управлінськими перевагами такого механізму забезпечення інфраструктури [7, С.5].

Таблиця 1. Узагальнена класифікація економічного явища «державно-приватне партнерство»

Автор	Класифікація										
	Система відносин	Система інститутів і механізмів	Інструмент розвитку (національного, економічного, соціального тощо)	Взаємовідна співпраця держави, бізнесу, суспільства	Інвестування / співінвестування будь-яких ресурсів	Механізм змішаної економіки	Розподіл (хеджування) ризиків та відповідальностей	Ефективне використання ресурсів державного та/або приватних партнерів	Застосування новітніх технологій та інновацій, підвищення економічної ефективності проекту	Договірна, контрактна основа оформлена на певний строк	Спільна реалізація проектів, в сферах, для яких характерна неефективність державного управління (реалізація суспільно-значущих проектів, надання послуг)
Авксєнтьєв М.Ю.				+			+	+			
Білицька А.В.				+	+		+	+		+	
Варнавський В.Г.	+		+		+	+	+			+	
Вілісова М.В.		+						+		+	+
Делмон Д.			+	+	+			+		+	
Дикий О.В.	+			+	+		+		+	+	
Запатріна І.В.		+	+				+		+		+
Зельднер А. Г.		+	+	+			+			+	
Клименко А.В.	+		+		+	+				+	
Кожина Н. В.			+	+				+	+	+	
Корольов В.А.	+		+		+	+				+	
Логунцова І.В.				+	+						+
Новікова І.				+							+
Підгасць С.				+	+	+	+			+	+
Сазонов В.Є.	+	+	+	+			+	+	+	+	+
Смотрицька І. І.		+	+	+			+			+	
Солодова М. В.			+	+				+	+	+	
Шестоперов А. М.			+	+				+	+	+	
Європейська економічна комісія ООН			+	+				+	+	+	
Організація Економічного Співробітництва і Розвитку (ОЕСР)				+	+					+	

Джерело: систематизовано автором

Китайські органи державної влади розглядають державно-приватне партнерство лише як спосіб передачі надання частини державних послуг або забезпечення інфраструктури приватному сектору, без розрахунку на довгострокову співпрацю [8, с.3]. На думку Жійона Лію і Хіракі Ямамото, навіть в даний час державно-приватне партнерство розглядається в Китаї в основному як додатковий спосіб фінансування реалізації тих чи інших проектів, а не перспективний механізм взаємодії між державою та приватними організаціями [9, с. 229].

На законодавчому рівні в Перу закріплено визначення «державно-приватне партнерство є одним з різновидів участі приватних інвестицій, що включають досвід, знання, обладнання, технології, в рамках яких відбувається розподіл ресурсів і ризиків, причому останні, як правило, несе на собі здебільшого саме приватний сектор, з метою створення, розвитку, поліпшення, експлуатації, утримання та технічного обслуговування публічної інфраструктури або надання публічних послуг» [6].

В Південно-Африканській Республіці законодавчо встановлено «державно-приватним партнерством є комерційна угода між державним органом або державною організацією і стороною, що представляє приватний сектор, в рамках якої приватний партнер здійснює функції державного органу або державної організації на визначений або невизначений термін або набуває право на використання об'єктів державної власності в комерційних цілях на визначений або невизначений термін, при цьому отримуючи вигоду або в результаті здійснення вищезазначеної діяльності, або в результаті отримання винагороди, виплати в рахунок якої проводяться з фонду доходів від об'єкта, або в результаті отримання коштів зі зборів, що стягуються з користувачів або клієнтів, або в результаті поєднання зазначених способів» [10].

З вищеведеного зрозуміло, що широке поширення практики співпраці держави і приватного сектора стало характерним на всіх континентах нашої планети. Найбільшого поширення ця концепція досягла в країнах з розвинутою ринковою економікою і з усталеними традиціями взаємодії держави і приватного секторів. Секторальну структуру проектів ДПП в Європі подано на рис. 1.

Моделі державно-приватного партнерства та типи контрактів, що використовуються у світовій практиці дуже різноманітні. З огляду на міжнародну та наукову класифікацію моделей ДПП та відповідно до законодавства України можна систематизувати ДПП за критеріальними ознаками (див. рис 2.)

Не зважаючи на те, що правове становище приватного партнера в рамках державного регулювання ДПП в Україні (див. рис. 3) є достатньо захищеним показники укладання угод ДПП є дуже низькими. При цьому їх частина не реалізовувалась взагалі, або ж партнери по угодах ДПП не повністю виконували взяті на себе зобов'язання, через що органи влади розривали

договори [4]. Це, у свою чергу, створювало серед представників бізнесу негативний демонстраційний ефект щодо можливості налагодження ефективного партнерства з владою.

Рисунок 1. Секторальна структура проектів ДПП в Європі.

Джерело: сформовано автором

Сфера застосування	<ul style="list-style-type: none"> у всіх сферах діяльності, крім видів господарської діяльності, які відповідно до законодавства дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам, установам та організаціям та з урахуванням особливостей правового режиму щодо окремих об'єктів та окремих видів діяльності, встановлених законом
Сторони ДПП (склад та кількість учасників не обмежується з жодної з сторін)	<ul style="list-style-type: none"> публічний партнер (держава, в особі уповноважених органів державного /місцевого рівнів влади, або кілька носіїв публічних інтересів) приватний партнер (вітчизняний та/або іноземний)
Функціональне спрямування (виконання однієї або кількох функцій)	<ul style="list-style-type: none"> проекування фінансування будівництво відновлення (реконструкція, модернізація) експлуатація пошук обслуговування інші функції, пов'язані з виконанням договорів, укладених у рамках ДПП
Рівень ДПП	<ul style="list-style-type: none"> загальнодержавний регіональний місцевий багаторівневий міжнародний
Ресурси та фінансування (використання одного або кількох джерел)	<ul style="list-style-type: none"> ресурси та фінанси приватного партнера кошти державного та місцевого бюджетів фінансові ресурси, запозичені будь-ким з партнерів інші джерела не заборонені законодавством (лізинг, оренда, акціонування тощо)
Форми та умови здійснення	<ul style="list-style-type: none"> контрактна (концесії, контракти життєвого циклу, сервісні контракти) інституційна (АТ, Проектна компанія, тощо)

Рисунок 2. Класифікація ДПП за критеріальними ознаками.

Джерело: сформовано автором

Основні сектори контролю діяльності приватних компаній (будівельних організацій) у проектах ДПП з боку держави наведено на рис.4.

Особливості становища приватного партнера:

– національний режим інвестиційної та господарської діяльності для вітчизняних та іноземних партнерів (як загальне правило);
 – державні гарантії (ст. 20): **1) гарантія додержання державою встановлених законодавством України умов для провадження діяльності приватних партнерів, пов'язаних з виконанням договорів партнерства, додержання їх прав і законних інтересів; 2) гарантія невторчання державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб в діяльність приватних партнерів, пов'язану із здійсненням партнерства, крім випадків, встановлених законом; 3) цінові гарантії; 4) гарантія стабільності умов укладених в межах партнерства договорів (не поширюється на зміни законодавства з питань оборони, національної безпеки, забезпечення громадського порядку, охорони довкілля, стандартів якості товарів (робіт, послуг), податкового, валютного, митного законодавства, законодавства з питань ліцензування та іншого законодавства, що регулює правовідносини, в яких не діє принцип рівності сторін); 5) гарантії повного відшкодування збитків, завданих внаслідок: а) прийняття органами державної влади або органами місцевого самоврядування рішень, що порушують права приватних партнерів, б) дій, бездіяльності або неналежного виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами своїх обов'язків, передбачених законодавством України; 6) гарантія заборони приватизації об'єкта партнерства протягом усього строку дії договору партнерства (ст. 7); 7) гарантія забезпечення державним партнером приватному партнеру права користування земельною ділянкою, а також сервітутів – якщо умовами договору партнерства передбачено користування земельною ділянкою та/або використання (експлуатація та/або управління) ліній електропередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій, щодо прокладання та експлуатації яких встановлений сервітут (ст. 8);**

– обов'язки, пов'язані з участю у партнерстві: належне виконання укладених в його межах договорів; своєчасне надання відповідним державним партнерам інформації про виконання таких договорів, у порядку та згідно з формою, затвердженими Урядом (ч. 2 ст. 21); дотримання вимог законодавства, передбачених для суб'єктів господарювання, щодо використання природних ресурсів, найманої праці, прав та законних інтересів інших осіб (споживачів, зокрема) тощо (Господарський кодекс, статті 46, 49)

Приватний партнер

Державне регулювання

Складові державного регулювання відносин щодо партнерства:

1) державна підтримка (ст. 18), що здійснюється з метою стимулювання потенційних приватних партнерів до участі у партнерстві і може надаватися відповідно до встановленого Урядом України порядку за рішенням уповноваженого органу (ч. 2 ст. 18) шляхом: надання державних гарантій, гарантій Автономної Республіки Крим та органу місцевого самоврядування; фінансування за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів та інших джерел згідно з загальнодержавними та місцевими програмами; в інших формах, передбачених законом;

2) встановлення обмежень (з метою забезпечення врахування публічних інтересів) у формі вимог до партнерства та контролю за їх дотриманням, що покладається на уповноважений орган виконавчої влади з питань державно-приватного партнерства із закріпленням за ним низки відповідних повноважень (ст. 22).

Рисунок 3. Правове становище приватного партнера в рамках державного регулювання ДПП в Україні

Джерело: систематизовано автором за даними [1;2]

Рисунок 4. Основні сектори контролю за діяльністю приватних компаній у проектах ДПП

Джерело: Сформовано автором

Також потрібно враховувати, що будь-який контроль покликаний стимулювати нововведення, підвищення продуктивності праці, мати попереджувальний характер, не створюючи при цьому перешкод зростанню прибутковості бізнесу. Держава повинна розробити набір індикаторів, які використовуються з метою контролю за виконанням приватним сектором контракту ДПП, а також збільшення прозорості самого процесу контролю і, отже, відповідальності регулюючих органів. Об'єктами контролю та нагляду повинні бути лише передбачені договорами зобов'язання і загальні вимоги, регламентовані чинним законодавством до господарюючих суб'єктів. Виставлення операторам додаткових вимог, не передбачених договорами і законодавством, є недопустимим. Відповідно, в реаліях сьогодення, завдання особливої складності полягає в забезпеченні незалежності обох партнерів від політичного втручання і тиску.

Висновки. Для якісного функціонування ДПП в будівництві, перш за все, необхідно: розвиток інститутів; дотримання прозорих та ефективних процедур реалізації проектів; відповідальність органів влади та приватного сектора перед суспільством; компетентні державний і приватний партнери, тобто «ефективне управління». Як наслідок важливим аспектом ідеального державно-приватного партнерства є розвинена комунікація між партнерами з державного та приватного секторів. Тому порядок контролю з боку державного партнера та відповідні вимоги до звітування партнера із приватного сектору мають бути чітко визначені в контракті. З урахуванням життєвого циклу проекту звітування повинно здійснюватися за визначеним графіком та відображати результати основних аспектів реалізації проекту. Тому реалізація проектів ДПП повинна базуватися на ідеології інформаційної підтримки життєвого циклу проекту на всіх його стадіях, базуватися на використанні єдиного інформаційного простору (інтегрованого інформаційного середовища), що забезпечить одноманітні способи взаємодії всіх учасників проекту. Система електронного обміну даними та спільного використання даних всіма партнерами має стати запорукою ефективної реалізації проектів ДПП.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI «Про державно-приватне партнерство» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
3. Новикова І. Государственно-частное партнерство: мода или тренд // Экономика Беларуси. – 2013. - № 1. – С. 48-53. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://gate.belta.by/econom.nsf/all/E30DCD49071BB4E243257B3A00425DD1/\\$File/ru_01-13-04.pdf](http://gate.belta.by/econom.nsf/all/E30DCD49071BB4E243257B3A00425DD1/$File/ru_01-13-04.pdf)
4. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні. – Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Аналітична записка. – травень 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/816/>
5. Bastin J. Public-Private Partnerships: A Review of International and Austrian Experience – Vienna, 2003. – 23 p – P. 11. <https://www.capasia.com/publications>
6. Decreto Legislativo de 03.06.2008 № 1012 // <http://www.minsa.gob.pe/ogpp/app/Normatividad/DL%201012%20Ley%20Marco%20APP.pdf>
7. Elsner B. Austria // PPP in Europe. – London: CMS Legal Services EEIG, 2010. – 154 p. – P. 5–8. – P. 5. <http://www.cms-cmck.com/Hubbard.FileSystem/files/Publication/d7c562d9-9204-4954-a268-b5e8a7434671/Presentation/PublicationAttachment/f71dcd7e-a6c0-4624-94a7-bbf99b9afd9f/CMS%20Public%20Procurement%20Guide.PDF>.
8. Ho P.H.K. Development of Public Private Partnerships (PPPs) in China // Surveyors Times (Hong Kong Institute of Surveyors). – 2006. – Vol. 15. – № 10. – P. 3. <http://www.icoste.org/Roundup1206/HoPaper.pdf>.
9. Liu Z., Yamamoto H. Public-Private Partnerships (PPPs) in China: Present Conditions, Trends, and Future Challenges // Interdisciplinary Information Sciences. – 2009. – Vol. 15. – № 2. – P. 223–230. – P. 229. http://www.webssa.net/files/cas_ppp.pdf.
10. National Treasury Regulation 16 (Issued in terms of the Public Finance Management Act, 1999) // Government Gazette. – 24.10.2003. – № 25605. http://www.treasury.gov.za/legislation/pfma/regulations/gazette_25773.pdf.
11. Performance of PPPs and Traditional Procurement in Australia / Infrastructure Partnerships Australia. – Sydney, 2007. – 52 p. – P. 8. <http://www.infrastructure.org.au/DisplayFile.aspx?FileID=450>.

References

1. Hospodarskyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 436-IV [The economic code of Ukraine dated January 16, 2010 No. 436-IV] : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Zakon Ukrainy vid 01.07.2010 r. № 2404-VI «Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo» [Public private partnership Act of Ukraine dated July 01, 2010 No. 2404-VI] : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
3. Novykova Y. Hosudarstvenno-chastnoe partnerstvo: moda yly trend [Public-private partnership: fashion or trend]// Ekonomyka Belarusy [Belarusian economy]. 2013. No 1. P. 48-53 : [http://gate.belta.by/econom.nsf/all/E30DCD49071BB4E243257B3A00425DD1/\\$File/ru_01-13-04.pdf](http://gate.belta.by/econom.nsf/all/E30DCD49071BB4E243257B3A00425DD1/$File/ru_01-13-04.pdf)
4. Shchodo rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva yak mexanizmu aktyvizaciyi investycijnoyi diyal'nosti v Ukraini [About the development of public private partnership as a mechanism of activation of investment activity in Ukraine]. – The National Institute for Strategic Studies under the President of Ukraine. – Executive summary. – May, 2012. : <http://www.niss.gov.ua/articles/816/>
5. Bastin J. Public-Private Partnerships: A Review of International and Austrian Experience – Vienna, 2003. – 23 p – P. 11. : <https://www.capasia.com/publications>
6. Decreto Legislativo de 03.06.2008 № 1012 : <http://www.minsa.gob.pe/ogpp/app/Normatividad/DL%201012%20Ley%20Marco%20APP.pdf>
7. Elsner B. Austria // PPP in Europe. – London: CMS Legal Services EEIG, 2010. – 154 p. – P. 5–8. – P. 5. : <http://www.cms-cmck.com/Hubbard.FileSystem/files/Publication/d7c562d9-9204-4954-a268-b5e8a7434671/Presentation/PublicationAttachment/f71dcd7e-a6c0-4624-94a7-bbf99b9afd9f/CMS%20Public%20Procurement%20Guide.PDF>
8. Ho P.H.K. Development of Public Private Partnerships (PPPs) in China // Surveyors Times (Hong Kong Institute of Surveyors). – 2006. – Vol. 15. – № 10. – P. 3. : <http://www.icoste.org/Roundup1206/HoPaper.pdf>
9. Liu Z., Yamamoto H. Public-Private Partnerships (PPPs) in China: Present Conditions, Trends, and Future Challenges // Interdisciplinary Information Sciences. – 2009. – Vol. 15. – № 2. – P. 223–230. – P. 229. : http://www.webssa.net/files/cas_ppp.pdf
10. National Treasury Regulation 16 (Issued in terms of the Public Finance Management Act, 1999) // Government Gazette. – 24.10.2003. – № 25605. : http://www.treasury.gov.za/legislation/pfma/regulations/gazette_25773.pdf
11. Performance of PPPs and Traditional Procurement in Australia / Infrastructure Partnerships Australia. – Sydney, 2007. – 52 p. – P. 8. : <http://www.infrastructure.org.au/DisplayFile.aspx?FileID=450>

ДАНИ ПРО АВТОРА

Ищенко Тетяна Михайлівна, аспірант кафедри менеджменту в будівництві
Київський національний університет будівництва і архітектури
проспект Повітрофлотський, 31, м. Київ-037, 03680, Україна
e-mail: tatianama@yandex.ru

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Ищенко Татьяна Михайловна, аспирант кафедры менеджмента в строительстве
Киевский национальный университет строительства и архитектуры
проспект Воздухофлотский, 31, г. Киев-037, 03680, Украина

DATA ABOUT THE AUTHOR

Ishchenko Tetiana Mykhailivna, a post-graduate student of construction management department
Kyiv National University of Construction and Architecture
31, Povitroflotsky Avenue, Kyiv-037, 03680 Ukraine

УДК 657.1

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДХОДЖЕННЯ, ВИБУТТЯ
ТА НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ**

Калюга Є.В.

В статті досліджено діюче нормативне та правове забезпечення джерел надходження та вибуття нематеріальних активів, поділ на групи відповідно до Податкового кодексу України, нарахування амортизації і методику проведення їх інвентаризації в госпрозрахунковому секторі України та чотирьох пострадянських країнах (Казахстан, Молдова, Росія, Узбекистан), що дозволило внести відповідні пропозиції щодо удосконалення діючого П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Одночасно проаналізовано зміст стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі (МСФЗДС 31 «Нематеріальні активи» та НП(С)БОДС 122 «Нематеріальні активи»). Доведено, що різниця між отриманою сумою винагороди і еквівалентом ціни при розрахунку вартості нематеріальних активів грошовими коштами визнається як дохід та відображається у складі доходів від обмінних операцій. Внесені пропозиції щодо удосконалення НП(С)БО ДС 122 «Нематеріальні активи».

Ключові слова: нематеріальні активи; групи нематеріальних активів; положення (стандарти) бухгалтерського обліку; національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі; міжнародні стандарти фінансової звітності в державному секторі.

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПОСТУПЛЕНИЯ, ВЫБИТИЯ
И НАЧИСЛЕНИЯ АМОРТИЗАЦИИ НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ**

Калюга Е.В.

В статье исследовано действующее нормативное и правовое обеспечение источников поступления и выбытия нематериальных активов, разделение на группы в соответствии с Налоговым кодексом Украины, начисления амортизации и методику проведения их инвентаризации в хозрасчетном секторе Украины и четырех постсоветских странах (Казахстан, Молдова, Россия, Узбекистан), что позволило внести соответствующие предложения по совершенствованию действующего П(С)БУ 8 «Нематериальные активы». Одновременно проанализировано содержание стандартов бухгалтерского учета в государственном секторе (МСФЗДС 31 «Нематериальные активы» и НП(С)БУГС 122 «Нематериальные активы»). Доказано, что разница между полученной суммой вознаграждения и эквивалентом цены при расчете стоимости нематериальных активов денежными средствами считается как доход и отражается в составе доходов от обменных операций. Внесены предложения по совершенствованию НП(С)БУГС 122 «Нематериальные активы».

Ключевые слова: нематериальные активы; группы нематериальных активов; положения (стандарты) бухгалтерского учета; национальные положения (стандарты) бухгалтерского учета в государственном секторе; международные стандарты финансовой отчетности в государственном секторе.

REGULATORY SUPPORT ADDITIONS, DISPOSALS AND AMORTIZATION OF INTANGIBLE ASSETS

Kalyuga E.V.

The paper studied the effect of regulatory and legal support for revenue sources and disposal of intangible assets, split into groups according to the Tax Code of Ukraine, depreciation and how to conduct their inventory in a self-supporting sector of Ukraine and four post-Soviet countries (Kazakhstan, Moldova, Russia, Uzbekistan), which allowed to make appropriate proposals to improve the existing SFAS 8 «Intangible Assets». At the same time analyzed the content of accounting standards in the public sector (IFRS 31 «Intangible Assets» and IPSAS 122 «Intangible Assets»). It is proved that the difference between the amount received and the remuneration equivalent to the price when calculating the value of intangible assets in cash is treated as interest income is determined by the effective yield on the receivable and is recognized in income from exchange transactions. Proposals to improve the IPSAS 122 «Intangible assets».

Key words: intangible assets; Group of intangible assets; provisions (standards) of accounting; national regulations (standards) of accounting in the public sector; International Financial Reporting Standards in the public sector.

Актуальність теми. В Україні, як і в інших країнах, продовжується реалізація реформи бухгалтерського обліку як в госпрозрахунковому так і в державному секторах, зміст якої спрямовано на підвищення ефективності та результативності витрачання коштів, в тому числі бюджетних на всіх рівнях. Одним з напрямків подальшого проведення реформи є удосконалення затверджених стандартів бухгалтерського обліку (надалі - П(С)БО та НП(С)БОДС), подальше застосування та впровадження їх на підставі удосконаленого нормативно-правового забезпечення.

Ступінь дослідження проблеми в економічній літературі. Суттєвий вклад у розвиток нормативно-правового забезпечення процесів надходження, вибуття та нарахування амортизації нематеріальних активів внесли: Р. Каплан, Д. Нортон, Дж.Р. Хітчнер, Т. Гараніна, Т. Банасько, О. Гончар, О. Гребешкова, О. Мельник, Р. Мірошник та ін.